یادداشت

پول‌شویی و فساد در کرگدن خصوصی‌سازی

محمدرضا فرهنگ، استاد حقوق اقتصادی دانشگاه شهید بهشتی

کمتر کشوری است که برای اداره صنایع و خدمات عمومی خود اقدام به خصوصی‌سازی نکرده باشد. انجام چنین امر مهمی در قرن ۲۱ میلادی درواقع به نظریه آدام اسمیت برمی‌گردد. از نظریه‌های ادام اسمیت می‌توان به این فراز اشاره کرد که هیچ‌گونه خدماتی ازسوی دولت در امور اقتصادی جامعه جاری نیست. زیرا انسان به‌طور غریزی به‌دنبال نفع شخصی است. این نظریه از اصول بنیادین اقتصادی کشورهایی مانند آمریکا، آلمان و فرانسه شده و این رویه تا سال ۱۹۲۹ که بحران اقتصادی آمریکا شکل گرفت و در چهار سال اقتصاد جهان را تحت‌الشعاع خود قرار داد، ادامه داشت. علت بروز بحران به تنظیم‌گری و مداخله دولت در کنترل نقدینگی و تنظیم بازار بود؛ چراکه مداخله‌گری غیراصولی نهادها موجب رشد و شکوفایی یک کشور نمی‌شود. بلکه اقتصاد یک کشور را قربانی تنظیم‌گری و مداخله دولت می‌کند. دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی، گروه حقوق اقتصادی، محدرضا فرهنگ، تجربه رشد و توسعه کشور در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی که نیازمند مشارکت بخش خصوصی در اداره صنایع و خدمات عمومی بوده به سال‌های ۱۷۷۰ به نظریه اسمیت برمی‌گردد. این نظریه سرلوحه اقتصاد کشورهای بزرگی همچون آمریکا و دیگر کشورهای اتحادیه اروپا شد؛ می‌توان نتیجه گرفت که دولت در تنظیم‌گری برای حکمرانی هرچند برای کنترل عمومی بر ارائه‌کنندگان خدمات برای تضمین منفعت عمومی است؛ اما عدم تنظیم‌گری صحیح و مداخله غیراصولی نهادها موجب توسعه و رشد یک کشور نمی‌شود. بلکه موجب رکود شغلی، افزایش هزینه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی برای حکومت خواهد بود. کشور جمهوری اسلامی ایران نیز با پیروی از تجربیات کشورهای توسعه‌یافته و درحال‌توسعه برپایه سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی اقدام به واگذاری صنایع و خدمات عمومی به بخش خصوصی کرد. اما متأسفانه به دلیل مداخله یا عدم تنظیم‌گری صحیح سبی ماده ۱۸ باید نیروی انتظامی در این رابطه همکاری کند چراکه اگر خودرویی جریمه می‌شود نیروی انتظامی است که اطلاعات آن را دارد. اگر خودرو نمره منفی می‌کیرد نیروی انتظامی است که اطلاعاتش را دارد. برای اینکه راننده محور شود ما باید افراد برخطر را شناسایی کنیم بنابراین ما نیاز به ارتباط با نیروی انتظامی داریم تا اطلاعات کشور برقرار است و در سال ۹۹ امیدواریم با ادامه همکاری با آنان اطلاعاتی را که از نیروی انتظامی و شرکت‌های بیمه‌ای دریافت می‌کنیم، تجمیع کرده و این طرح را پیاده کنیم.

این اقدام چه زمانی اجرا خواهد شد؟

نمی‌توانم مطمئن بگویم ابتدای ۹۹ این طرح پیاده می‌شود اما در طول ۹۹ رخ خواهد داد.

ضریب نفوذ بیمه عمر در کشور ما حتی از بسیاری از کشورها پایین‌تر است و به بیمه عمر در ایران به چم کالایی بسیار لوکس نگاه می‌شود. از بیمه مرکزی انتظار می‌رود برنامه‌ها و تمهیداتی برای افزایش ضریب نفوذ بیمه داشته باشد. درحال‌حاضر و برای سال ۹۹ بیمه مرکزی برای افزایش ضریب نفوذ چیست و چه ابزارهایی در دست شرکت‌های بیمه‌ای قرار داده است؟

همان‌طور که اشاره کردید، در کشورهای پیشرفته نفوذ بیمه‌های زندگی از رشد خوبی برخوردار است. در ایران ما ۱.۴درصد از تمام پرتفویی که ثبت می‌کنیم، مربوط به بیمه زندگی است؛ درحالی‌که این رقم در کشورهای توسعه‌یافته حدود ۶۰ درصد است. یکی از دلایل پایین‌بودن ضریب نفوذ بیمه ما همین بیمه زندگی است؛ پایین‌بودن ضریب نفوذ بیمه عمر در ضریب نفوذ کل تاثیر می‌گذارد. ما دراین‌فیه که چالش اصلی شرکت‌های بیمه‌ای همین بحث بیمه زندگی است و آنها باید بتوانند نفوذ را افزایش دهند، به همین دلیل اولین اقدامی که انجام شد، آگاهی‌بخشی بود تا مردم بدانند بیمه زندگی جقدر ارزان است و یک نوع سرمایه‌گذاری در بازار زندگی است. همان‌طور که بسکتسوی‌یکبر میلفی حقوق و مزایا از سازمان تامین اجتماعی و صندوق بازنشستگی می‌گیرند، می‌توانند این را هم دریافت کنند. این مسئله برای مردم مهم بود، بیش از این آنها کمی می‌گردند حقوق بازنشستگی را فقط از صندوق بازنشستگی و تامین اجتماعی می‌توانند بگیرند؛ اما حالا موجه شده بقلق قانون از چندین جا می‌شود حقوق گرفت و روش آن خرید بیمه زندگی است. همچنین شرکت‌های بیمه‌ای در بخش بیمه زندگی فعال شدند؛ برخی شرکت‌های بیمه‌ای تک‌ساحل تخصصی ایجاد شدند مثل بیمه پارسیان و خاورمیانه، یعنی مثل بیمه پاسارگاد، عمده فعالیتشان را به بخش بیمه زندگی اختصاص دادند و درحال‌حاضر همه شرکت‌های بیمه‌ای در زمینه بیمه زندگی فعال شدند. برخی هم در شرکت‌های بیمه خود مجتمع‌های تخصصی برای بیمه زندگی ایجاد کردند. علاوه بر شرکت‌های بیمه به همان‌ارام هم در این بحث لحاظ کردیم و اطلاع‌رسانی به نحوی انجام شد که مردم بتوانند به‌راحتی مشخص کنند چقدر ارزان به کلاشته‌اند. از سوی شرکت بیمه سرمایه‌گذاری شده و الان ارزش این پول چقدر است. علاوه بر این، اعلام کردیم بیمه زندگی فقط برای آینده نیست. بلکه برای کم فوت بیمه زندگی بخرد می‌تواند بیمه‌های درمان تکمیلی را هم به‌طور مجانی کنار آن داشته باشد؛ این یک نوع تشویق است؛ به‌خصوص در بخش

بانک‌ها و خودپردازها در اعتراضات آبان زیان قابل توجهی دیدند. شما در آخرین نشست خبرتان رقمی را در رابطه با این زیان اعلام کرده‌اید. اما هنوز نگرانی وجود دارد درباره خسارتی که بر دوش خود بانک‌ها قرار دارد. بفرمایید این مبلغی که بیمه مقابل شد، چه بخشی از کل آن است؟

سال ۹۸ شرکت‌های بیمه‌ای به دلیل حوادث مختلفی که در سطح کشور اتفاق افتاد؛ سیل، آشوب‌های سطح شهرها، اتفاقاتی که برای کشتی‌ها در سطح آب‌های بین‌المللی افتاد و... درکنار پرداخت خسارت شدند. ۲۵ آبان‌ماه شاهد اتفاقات ناگواری از جمله آتش‌زدن بانک‌های کشور، فروشگاه‌ها و مراکز تجاری و... بودیم؛ حتی برخی از واحدهای مسکونی هم که در کنار بانک‌ها بودند، آسیب دیدند. ما بارها به همه اعلام کردیم که سعی کنند واحدهایشان بیمه آتش‌سوزی داشته باشد. حتی ما بیمه آشوب و بلوا را هم پیشنهاد کرده بودیم، تعدادی از بانک‌ها بیمه آشوب و بلوا را در کنار بیمه آتش‌سوزی انجام دادند اما برخی دیگر این کار را نکردند. بنابراین آن دسته از بانک‌ها و واحدهای تجاری که بیمه داشتند، طبیعتا تحت بررسی کارشناسی ما قرار گرفتند. البته آنها خسارتشان را کمی با تاخیر اعلام کردند. تقریبا ما ۱۵۰ میلیارد تومان تا امروز پیش‌بینی کرده‌ایم برای خسارت به واحدهایی که بیمه آشوب و بلوا داشتند. این مبلغ در حال حاضر در حال پرداخت است و بخشی هنوز پرداخت نشده؛ این موضوع به بانک‌ها برمی‌گردد که برخی متمرکز عمل می‌کنند و برخی به صورت انفرادی. ممکن است تعدادی واحد تجاری وجود داشته باشد که فاقد بیمه آشوب و بلوا باشد پس طبیعتا صنعت بیمه به امور آنها ورود نمی‌کند.

ارزیابی‌ای ندارید که چه مقدار از واحدهای آسیب‌دیده مشمول بیمه آشوب و بلوا بوده‌اند؟

باید مسئولان دیگر در نیروی انتظامی خسارت را اعلام کنند. ما فقط آمار واحدهایی را داریم که مشمول بیمه آشوب و بلوا و آتش‌سوزی بودند.

اواخر سال ۹۷ شما به طرحی اشاره کردید که به موجب آن بیمه شخص ثالث به جای خودرو به راننده تعلق می‌گرفت تا ممانیری ایجاد شود بین راننده‌های محتاط و غیرمحتاط. چرا این طرح اجرا نشد؟

قرار بر این بود که در سال ۹۸ ما اطلاعات لازم را گردآوری کنیم تا در سال ۹۹ آن را اجرا کنیم. من این قول را دادم و اعلام کردم که مرکز اجرا سال ۹۹ است. البته طبق تبصره یک ماده ۱۸ باید نیروی انتظامی در این رابطه همکاری کند چراکه اگر خودرویی جریمه می‌شود نیروی انتظامی است که اطلاعات آن را دارد. اگر خودرو نمره منفی می‌گیرد نیروی انتظامی است که اطلاعاتش را دارد. برای اینکه راننده محور شود ما باید افراد برخطر را شناسایی کنیم بنابراین ما نیاز به ارتباط با نیروی انتظامی داریم تا اطلاعات کشور برقرار است و در سال ۹۹ امیدواریم با ادامه همکاری با آنان اطلاعاتی را که از نیروی انتظامی و شرکت‌های بیمه‌ای دریافت می‌کنیم، تجمیع کرده و این طرح را پیاده کنیم.

این اقدام چه زمانی اجرا خواهد شد؟

ضریب نفوذ بیمه عمر در کشور ما حتی از بسیاری از کشورها پایین‌تر است و به بیمه عمر در ایران به چم کالایی بسیار لوکس نگاه می‌شود. از بیمه مرکزی انتظار می‌رود برنامه‌ها و تمهیداتی برای افزایش ضریب نفوذ بیمه داشته باشد. درحال‌حاضر و برای سال ۹۹ بیمه مرکزی برای افزایش ضریب نفوذ چیست و چه ابزارهایی در دست شرکت‌های بیمه‌ای قرار داده است؟

همان‌طور که اشاره کردید، در کشورهای پیشرفته نفوذ بیمه‌های زندگی از رشد خوبی برخوردار است. در ایران ما ۱.۴درصد از تمام پرتفویی که ثبت می‌کنیم، مربوط به بیمه زندگی است؛ درحالی‌که این رقم در کشورهای توسعه‌یافته حدود ۶۰ درصد است. یکی از دلایل پایین‌بودن ضریب نفوذ بیمه ما همین بیمه زندگی است؛ پایین‌بودن ضریب نفوذ بیمه عمر در ضریب نفوذ کل تاثیر می‌گذارد. ما دراین‌فیه که چالش اصلی شرکت‌های بیمه‌ای همین بحث بیمه زندگی است و آنها باید بتوانند نفوذ را افزایش دهند، به همین دلیل اولین اقدامی که انجام شد، آگاهی‌بخشی بود تا مردم بدانند بیمه زندگی جقدر ارزان است و یک نوع سرمایه‌گذاری در بازار زندگی است. همان‌طور که بسکتسوی‌یکبر میلفی حقوق و مزایا از سازمان تامین اجتماعی و صندوق بازنشستگی می‌گیرند، می‌توانند این را هم دریافت کنند. این مسئله برای مردم مهم بود، بیش از این آنها کمی می‌گردند حقوق بازنشستگی را فقط از صندوق بازنشستگی و تامین اجتماعی می‌توانند بگیرند؛ اما حالا موجه شده بقلق قانون از چندین جا می‌شود حقوق گرفت و روش آن خرید بیمه زندگی است. همچنین شرکت‌های بیمه‌ای در بخش بیمه زندگی فعال شدند؛ برخی شرکت‌های بیمه‌ای تک‌ساحل تخصصی ایجاد شدند مثل بیمه پارسیان و خاورمیانه، یعنی مثل بیمه پاسارگاد، عمده فعالیتشان را به بخش بیمه زندگی اختصاص دادند و درحال‌حاضر همه شرکت‌های بیمه‌ای در زمینه بیمه زندگی فعال شدند. برخی هم در شرکت‌های بیمه خود مجتمع‌های تخصصی برای بیمه زندگی ایجاد کردند. علاوه بر این، اعلام کردیم بیمه زندگی فقط برای آینده نیست. بلکه برای کم فوت بیمه زندگی بخرد می‌تواند بیمه‌های درمان تکمیلی را هم به‌طور مجانی کنار آن داشته باشد؛ این یک نوع تشویق است؛ به‌خصوص در بخش

با بیمه آشوب و بلوا را هم پیشنهاد کرده بودیم. تعدادی از بانک‌ها بیمه آشوب و بلوا را در کنار بیمه آتش‌سوزی انجام دادند اما برخی دیگر این کار را نکردند. بنابراین آن دسته از بانک‌ها و واحدهای تجاری که بیمه داشتند، البته تحت بررسی کارشناسی ما قرار گرفتند. البته آنها خسارتشان را کمی با تاخیر اعلام کردند. تقریبا ما ۱۵۰ میلیارد تومان تا امروز پیش‌بینی کرده‌ایم برای خسارت به واحدهایی که بیمه آشوب و بلوا داشتند

چند شرکت بیمه‌ای از جمله بیمه میهن و بیمه حافظ زیان انباشته دارند. بیمه مرکزی چه تمهیدات و برنامه ترمیم مالی‌ای برای جبران این مسئله از سوی نهاد نظارتی به این شرکت‌ها ابلاغ شده است؟

در سال ۹۸ ما تمام شرکت‌های مالی را که صورت مالی تحویل دادند و مجمع‌شان تشکیل شد، ثبت کردیم و کمیته‌ای با عنوان صیانت تشکیل دادیم. این کمیته هم از بیرون مجموعه بیمه مرکزی و هم از همکاران بیمه مرکزی تشکیل شده است و تمام شرکت‌ها را از نظر میزان ذخایر مورد نیاز، وضعیت بدهی گزارش سهامداری که برای‌شان نوشته شده بود، برنامه‌ای که برای بورس‌رفت از زیان دارند و برنامه‌های آتی که برای رشد خودشان دارند، تک‌تک بررسی کرده است. همان‌طور که اشاره کردید، برخی از شرکت‌ها در سال ۹۷ زیان داشتند. ما در کمیته صیانت هیئت‌مدیره تحت‌نظر این شرکت‌ها را خواستیم و برنامه‌شان را بررسیم. هرکدام برنامه‌ای را تحویل دادند که بعضی از آیتم‌های برنامه‌شان اجرائی‌شدنی نبود و برگردانده شد؛ مثلا تعدیل بودند یا افزایش پرتفوی سعی خواهند داشت زیان را کاهش دهند؛ درحالی‌که گاه با افزایش حجم بیمه‌نامه، خسارت‌ها هم بیشتر می‌شود؛ پس نمی‌توان امید داشت که لزوما با فروش بیمه بیشتر مشکل زیان حل خواهد شد. یا تهیه کنید توانگری هریک از شرکت‌ها مشخص است. باید میزان صورت بیمه‌نامه ارتباطی منطقی با توانگری داشته باشد. علاوه‌براین غیر از مشخص‌شدن بیمه به سهام‌دارانی هم نامه زدیم که با توجه به وضع شرکت‌شان برنامه بورس‌رفت‌شان چیست؟ آیا اصلاح خواهید کرد؟ اگر برای اصلاح برنامه دارید، این برنامه چندساله است؟ حتی پیشنهاد دادیم که اگر قادر به اصلاح نیستند، اعلام شوند. دو نمونه شرکتی را که شما اشاره کردید، من هم هیئت‌مدیره و هم سهامداران‌شان را خواستم و هم خودم تا آن صحبت کردم و کمیته صیانت به طور مرتب با آنها جلسه برگزار می‌کند. اگر برنامه‌ای نداشته باشند، ما بنابر خواهر خواهرکرد. اول برخورد دادم نمره منفی به هیئت‌مدیره شرکت است. نمره

خسارات بزرگی مثل حراجی و بستری که هزینه سنگین دارد. برخی شرکت‌ها متعهد شدند هزینه‌های خسارات درمانی را تا ۱۵۰میلیون تومان پرداخت کنند. همچنین بیمه زندگی یکی از شاخص‌های اقتصادی و نوعی سرمایه‌گذاری است، به همین دلیل طبق قانون آن را مالیات‌ستان حساب می‌کنند. از طرفی بازارهای موازی را در اینجا باید مدنظر داشت؛ مسکن، بانک، بازار سرمایه، ارز، طلا و... رقبای ما هستند، به همین دلیل لازم بود ما در بیمه زندگی مشوق‌هایی داشته باشیم که مشوق‌هایی را که عرض کردم، تدارک دیدیم.

نمونه جدید صورت‌های مالی که در شورای عالی بیمه برای شرکت‌ها مقرر شده، تغییراتی داشته؛ این تغییرات دقیقا در کدام بخش‌ها اتفاق افتاده است؟

صورت‌های مالی که قبلا از سوی شرکت‌های بیمه تهیه و در کدال هم گذاشته می‌شد، بر اساس فرمت قدیمی بود که بسیاری از اطلاعات را افشا نمی‌کرد. بـه نوعی مردم، تحلیلگران و شـرکت‌های سرمایه‌گذاری نمی‌توانسـته اطلاعات زیادی از این گزارش‌های مالی به دست آورند. حالا با همکاری سـازمان حسابرسی و بورس، با مشارکت سندیکای بیمه‌گران صورت‌های مالی جدیدی ایجاد کردیاهم که در آن اطلاعات بیشـتر و روشن‌تری ارائه می‌شـود که در راستای استاندارد شماره ۱۷ اسـت که باید تمام شرکت‌های بیمه در سـطح جهان خـود را آماده کنند تا بر آن اسـاس صورت مالی تهیه کننـد. از ویژگی‌های مشخص این صورت‌های مالی، این است که در بخش بیمه زندگی الزام شد اطلاعات بیمه زندگی کاملا از غیرزندگی تفکیک شـده. ذخیره ریاضی مشـخص شود و انواع دارایی‌ها و سـرمایه‌گذاری‌ها به ریز ارائه شود. در یادداشـت‌های تکمیلی‌اش به همراه صورت‌های مالی ارائه می‌شود. بسیاری از اطلاعات که قبلا نبود ارائه شده است.

مثلا چه اطلاعاتی؟

میزان خسـارت پرداختی به تفکیک، نوع بیمه‌هایی که صادر می‌شود به تفکیک، میزان ذخیره‌ای که برای شخص ثالث و بخش‌های دیگر باید در نظر گرفته شود به تفکیک، انواع بیمه‌های زندگی به تفکیک و بازخریدشان و حتی ذخیره ریاضی در نظر گرفته‌شده برایشان. حتی در بخش مربوط به صاحبان سـهام کفتیم که شفاف و روشن شود و تفکیک صورت بکیرد؛ چقدر سـرمایه اولیه وجـود دارد، چقدر اندوخته دارند، چقدر مازاد ناشـی از تایید ارزیابی اسـت و... درحال‌حاضر دسـتور گزارش مالی جدید را ابلاغ کرده‌ایم و آموزش‌هایی هم در این خصوص داده می‌شود.

از چه زمانی اثرهلاجرا خواهد بود؟

صورت‌های مالی سـال ۹۸ که در سال ۹۹ تهیه می‌شـود، باید بر اساس دسـتورالعمل صورت‌های مالی جدید باشـد. با توجه به تغییرات زیادی که ایجاد شده، طبیعی اسـت که دوره آموزشـی هم در این گرفته‌ایم که این دوره بیش از یـک ماه برای بخش‌های مختلف شـرکت‌های بیمه‌ای در نظر گرفته شـده که بتوانند مجمع سـال ۹۹ را که برای سـال ۹۸ تشـکیل می‌شـود، بر اسـاس صورت‌های مالی جدید تشـکیل دهنـد. بـه عبارتی گزارش حسابرسـی هم از طرف سازمان حسابرسی بر اسـاس صورت‌های مالی نمونه اظهارنظر خواهد شـد که این کاری بسیار بزرگ و در عین حال فنی و تخصصی اسـت. ما امیدواریم با همکاری همه شرکت‌های بیمه این فعالیت به ثمر بنشیند.

با توجه به کم‌توانبودن زمان شـرکت‌های بیمه‌ای فکر می‌کنید آنها قدر خواهند بود گزارش‌های مالی جدید را مطابق دسـتورالعمل تهیه کنند؟

بـا توجه به اینکـه در تهیـه صـورت مالی نمونه و در تهیه یادداشـت‌های پیوسـت، شرکت‌های بیمه‌ای همکاری خوبی داشته‌اند، به اندازه کافی آمتا شده‌اند؛ ولی باید برنامه مالی شرکت‌ها هم باز دوره آموزشی تدارک دیدیم که مشکلی پیش نیاید.

چند شرکت بیمه‌ای ازجمله بیمه میهن و بیمه حافظ زیان انباشته دارند. بیمه مرکزی چه تمهیدات و برنامه ترمیم مالی‌ای برای جبران این مسئله از سوی نهاد نظارتی به این شرکت‌ها ابلاغ شده است؟

در سـال ۹۸ ما تمام شـرکت‌های مالی را که صورت مالی تحویل دادند و مجمع‌شان تشـکیل شد، ثبت کردیم و کمیته‌ای با عنوان صیانت تشـکیل دادیم. ایـن کمیته هم از بیرون مجموعه بیمه مرکزی و هم از همکاران بیمه مرکزی تشـکیل شـده اسـت و تمام شرکت‌ها را از نظر میزان ذخایر مورد نیاز، وضعیت بدهی گزارش سـهامداری که برای‌شان نوشته شده بود، برنامه‌ای که برای بورس‌رفت از زیان دارند و برنامه‌های آتی که برای رشد خودشان دارند، تک‌تک بررسـی کرده اسـت. همان‌طور که اشاره کردید، برخی از شـرکت‌ها در سال ۹۷ زیان داشـتند. ما در کمیته صیانت هیئت‌مدیره تحت‌نظر این شرکت‌ها را خواسـتیم و برنامه‌شان را بررسیم. هرکدام برنامه‌ای را تحویل دادند که بعضی از آیتم‌های برنامه‌شان اجرائی‌شدنی نبود و برگردانده شـد؛ مثلا تعدیل بودند یا افزایش پرتفوی سـعی خواهند داشت زیان را کاهش دهند؛ درحالی‌که گاه با افزایش حجم بیمه‌نامه، خسـارت‌ها هم بیشـتر می‌شـود؛ پس نمی‌توان امید داشـت که لزوما با فروش بیمه بیشـتر مشکل زیان حل خواهد شـد. یا تهیه کنید توانگری هریک از شرکت‌ها مشخص اسـت. باید میزان صورت بیمه‌نامه ارتباطی منطقی با توانگری داشته باشد. علاوه‌براین غیر از مشخص‌شدن بیمه به سهام‌دارانی هم نامه زدیم که با توجه به وضع شرکت‌شان برنامه بورس‌رفت‌شان چیست؟ آیا اصلاح خواهید کرد؟ اگر برای اصلاح برنامه دارید، این برنامه چندسـاله اسـت؟ حتی پیشنهاد دادیم که اگر قادر به اصلاح نیسـتند، اعلام شوند. دو نمونه شرکتی را که شما اشاره کردید، من هم هیئت‌مدیره و هم سهامداران‌شـان را خواسـتم و هم خودم تا آن صحبت کردم و کمیته صیانت به طور مرتب با آنها جلسه برگزار می‌کند. اگر برنامه‌ای نداشـته باشـند، ما بنابر خواهر خواهرکرد. اول برخورد دادم نمره منفی به هیئت‌مدیره شـرکت است. نمره

شـده در این آیین‌نامه نظر و مشورت شرکت‌های بیمه و سندیکا گرفته شود؛ بنابراین به نظر می‌رسد این آیین‌نامه بتواند برای افزایش سودآوری این شرکت‌ها راهگشا باشد.

در کرگزاش سه ماهه دقیقا چه مواردی کنترل می‌شود؟

تطبیق با آیین‌نامه و میزان اجرائی‌شدن آنها خودشان گزارش شده به‌نوعی این فعالیت خودکنترلی محسـوب می‌شود. اگر تخلفی انجام دهند، باید سریع خودشان را تطبیق دهند و دیگر مطیع یک سامانه‌ای برای رفع تخلف آنها وجود ندارد.

آیین‌نامه توانگری مالی قرار بود مدت‌ها پیش بازنگری شـود. اکنون این بازنگری در چه مرحله‌ای قرار دارد؟

بله قرار بود این آیین‌نامه بازنگری شـود؛ اما بررسی‌هایی که در سطح جهان شد، نشان داد فقط توانگری مالی نیسـت که موجب کنترل شـرکت‌ها می‌شود یا اینکه بهترین معیار برای ارزیابی آنهاسـت. ما در ایران توانگری را بسـیار بااهمیت‌تر از کشورهای پیشرفته در نظر گرفتیم. درحالی‌که توانگری فقط یکی از شاخص‌های ارزیابی شرکت‌های بیمه اسـت. ما دیدیم که اگر فقط به توانگری مراجعه کنیم و آن را شـاخص اصلی در نظر بگیریم، در ارزیابی شرکت‌ها اشتباه کرده‌ایم و بیمه‌شـدگان همه فکر می‌کنند اگر توانگری یک اسـت، دیگر شرکت مشـکلی ندارد. ما به این نتیجه رسـیدیم که فقط اصلاح آیین‌نامه توانگری کافی نیسـت. عوامل دیگر ارزیابی را هم باید برای شرکت‌های بیمه‌ای در نظر گرفت. قبلا فکر می‌کردیم با بازنگری توانگری شـرکت‌ها مشـکل حل می‌شـود؛ اما اکنون می‌دانیم سرمایه، ریسک و انواع آن، پرتفوی و... هم اهمیت دارد. ما درحال‌حاضر هم توانگری و هم سایر عوامل ارزیابی را بازنگری می‌کنیم و پژوهشکده ما روی این موضوعات متمرکز است

این بازنگری کلی تا الان به کجا رسیده است؟

مطالعات تطبیقی آن با سایر کشورها انجام شده و درحال‌حاضر باید تحقیقات عملیاتی آن در سـطح کشور انجام شـده. وقتی پژوهشـکده آن کار را انجام دهد، بازنگری توانگری انجام خواهد شـد و در نهایت این پیشـنهاد اصلاح و بازنگری به شورای عالی ارجاع داده می‌شود.

برآوردی از زمان تکمیل آن دارید؟

ما حتما در سال ۹۹ این کار را انجام می‌دهیم.

تاکنون رقم دقیق کسـری ذخایر شـرکت‌های بیمه در هیچ‌یک از رشته‌های بیمه‌ای را شفاف‌سـازی نکرده‌اید. دقیقا بفرمایید در رشـته آتش و همچنین در سایر رشته‌های بیمه‌ای چقدر کسری ذخایر تا پایان امسال شناسایی شده است؟

اکنون انتهای سـال اسـت و تمام شـرکت‌ها از یک ماه دیگر باید میزان دقیق کسـری ذخایرشان را اعلام کنند. همه شرکت‌ها هر سال این را اعلام می‌کنند، اما مبلغ را ما مجدد بررسی می‌کنیم؛ برای مثال اگر شرکتی بگوید من فلان‌قدر کسری دارم یا اصلا کسری ذخیره وجود ندارد، در اینجا ما براسـاس روش مثلثی که از سال ۹۷ آن را اجرا کردیم که پیش از آن وجود نداشـت، باز دیگر آن را چک می‌کنیم؛ یعنی یک بار خود شـرکت‌ها با این روش محاسبه کردند و مرحله دوم ما با این روش مثلثی محاسبه می‌کنیم. در بررسی دو سـؤال را مطرح کردیم؛ آیا میزان کسـری که اعلام کرده‌اند، صحت دارد یا نه؟ دوم اینکه چطور قرار اسـت ذخیره‌گیری اجرائی شـود؟ پس در زمان تهیه صورت‌های مالی میزان کسری ذخیره را مشـخص می‌کنیم و از آنان برنامه ذخیره‌گیری می‌خواهیم. سال گذشته علاوه بر آنچه خودشـان ذخیره کرفتند، ۶۰۰ میلیارد تومان دیگر هم ذخیره کرفتیم تا بخشـی از کسـری ذخایر سـال‌های گذشته جبران شود. امسـال هم برنامه همین است. هر سال باید ذخیره گرفته شود. کسری‌های سـال‌های پیش هم جبران شود. اگر یک ماه دیگر صبر کنید، تمام شـرکت‌ها میزان کسـری خودشـان را اعلام می‌کنند و باید بررسی شود که آیا ذخیره کافی گرفته شده است.

لطفا با توجه به آخرین آماری که دارید به رقم دقیق کسـری ذخایر حداقل در رشته ثالث اشاره بفرمایید.

سـال آینده میزان کسـری شـرکت‌ها مشـخص شـده و ذخیره می‌گیرند. درحال‌حاضر نمی‌توانم این رقم را اعلام کنم. اگر کسـری داشـتند، ذخیره می‌گیرند تا پوشـش داده شود؛ اما اگر ذخیره کم باشد، باید اعلام شود که میزان کسری چقدر است. در سـال ۹۸ خوشـبختانه ما مبلغ اجرائی را به حکم داده‌ای صنـدوق قوه قضائیه پرداخت کردیم. اگر وضع همین‌طور ادامه پیدا کند، ما در سـال آینده خسارت‌دیده‌ای از بیمه توسعه نداریم. بعد از این مرحله باید حسابرسی شود؛ میزان طلبی که شـرکت بیمه ایران از بیمه توسـعه دارد چقدر اسـت؟ طلبی که بدهی فی‌مابین بیمه توسعه و بیمه ایران اسـت، زیرا بیمه ایران متولی پرداخت خسارت‌دیدگان شده اسـت. با یک حسابرسی وضع بیمه توسعه مشخص می‌شود. تا زمانی که تمام پرداخت خسارت روشن و شفاف نباشد، امکان فعالیت بیمه توسعه وجود ندارد. بعد از حسابرسی‌ها به شورای‌عالی می‌رود و نظر شورای‌عالی را اجرا می‌کنیم. هرچه نظر شورای‌عالی باشد و تصویب شود انجام می‌شود.

در ماه‌های اخیر اتفاقات نامطلوبی در صنعت بیمه به وقوع پیوسـته، از جمله عزل ناگهانی مدیرعامل بیمه ملت. اتفاقاتی که وارد اسـت این اسـت که چرا عزل‌ونصب مدیران بیمه ملت که به بیمه خصوصی محسوب می‌شود باید توسط دولت صورت گیرد. آیا آیین‌نامه ۴۰ که حدنصاب سهام‌داری اسـت رعایت می‌شود؟ اگر می‌شود، چرا دولت به صورت غیرمسـتقیم بیش از ۲۰ درصد در شرکت‌های بیمه سهام دارد که حاضر به دخالت در عزل‌ونصب مدیران اسـت؟

اینکه شـما می‌فرمایید ایشـان عزل‌ونصب انجام داده‌اند را من در جریان نیستم، فقط می‌دانم که هیئت‌مدیره مدیران را عزل کرده اسـت. بیشـتر مدیرعامل از اختیارات مدیرعامل اسـت. ما به‌عنوان مقام ناظر باید مسـتندات داشته باشیم که بر چه اسـاسی این کار صورت گرفته اسـت و از شرکت بیمه ملت خواسـتیم که دلیل عزل ایشان را برایمان بفرستد که این کار را کردند و ما در حال بررسی هسـتیم. درباره فرد جدید هم هنوز نامه‌ای از هیئت‌مدیره دریافت نکرده‌ایم و من هم مثل شما فقط شنیده‌ام که هیئت‌مدیره در نظر دارد فردی را نصب کند. اما تا زمانی که برای ما نامه رسـمی نیاید، ما امکان حضور مدیرعامل برای امضای اسـناد تعهدآور را ایجاد نمی‌کنیم. نکته مهم این اسـت که هیئت‌مدیره باید حقیقی باشد؛ طبق اساسـنامه‌ای که در سال ۹۸ تصویب شـده، تمام اعضای حقوقی از حالـت حقوقی باید به حقیقی تبدیل شـوند. بنابراین تا ماه مهر سـال ۹۸ برای انجام این کار فرصت داده شـده. بیمه ملت مردادماه آگهی داده و در آن زمان دو نفر معرفی شـدند. بعـد از آن ما پیگیری کردیم و منتظریم. تا زمانی که هیئت‌مدیره حقیقی معرفی نشـوند، نمی‌توانند مدیرعامل تعیین کنند. طبق بررسـی‌ها، صندوق بازنشسـتگی کشوری زیر ۲۰ درصد سـهام دارد. صندوق عشایر هم همین‌طور، اینها مواردی هسـتند که کاملا مطابق با آیین‌نامه ۴۰ هسـتند.

صندوق بیمه حوادث طبیعی در چه مرحله‌ای به سر می‌برد؟

بعد از اصلاحی که بر اساس اشـکال شورای نگهبان در ارتباط با لایحه حمایت انجام دادیم، آن را برای مجلس فرسـتادیم و در کمیسـیون اقتصادی هم مورد بحث واقع شد و اصلاحات لازم اعمال شد. مانده طرح آن در صحن علنی. قرار بود اسـفندماه در صحن مطرح شود. اگر کرونا مجلس را تعطیل نمی‌کرد در همین ماه در صحن علنی بررسی شده و به شورای نگهبان فرستاده می‌شد.

برنامه بیمه مرکزی برای این صندوق در سال ۹۹ چیست؟

ما امیدواریم که تصویب شود تا در مرحله اول بتوانیم آیین‌نامه برایش بنویسیم و آن را شکل دهیم و هیئت‌مدیره کارش را شروع کند. مهم‌ترین اقدام این است که در مرحله اول تمام واحدهای مسـکونی سطح کشـور در برابر حوادث طبیعی بیمه شوند. پیش‌بینی این اسـت که ۵۰ درصد هزینه حق بیمه توسط مردم در طول سال پرداخت شود و ۵۰ درصد مابقی را هم دولت به‌عنوان یارانه تأمین کند.

آیا در سال پیش‌رو بیمه مرکزی برنامه ویژه و خاصی دارد که در روزهای پایانی سال خبر خوش آن را به مردم اعلام کنید؟

این اطمینان را به همه می‌دهم به نوعی برنامه‌ریزی شده که تمام دارایی‌هایی که در سـطح کشور وجود دارد توسط شرکت‌های بیمه‌ای بیمه شود. این خیر مهمی اسـت. اما برای اینکه برنامه نداشته باشد، اسـت که تحریم قضـرار بـسـیاری بر ما وارد کرد. اما تمام دارایی‌ها را خودرو گرفته تا واحدهای تجاری، مسـکونی، باربری و... بیمه خواهند شـد. اگر صندوق حوادث طبیعی تصویب شـود، در سال ۹۹ هیچ واحدی نداریم که در صورت اسـیب یا سـیل و زلزله صندوق جلو خسارتشان را ندهد. این خیر مهمی در سطح ملی است. برنامه اصلی ما در سال ۹۹ رشـد بیمه زندگی اسـت و قصد داریم حتما در سال ۹۹ در ایـن بخش نسبت ایجاد شـده تلاش کنیم تا مردم بـا توجه به تورمی که وجود دارد نگران آینده نباشند.

خیر دیگـر هم اعلام‌کردن و دیجیتالی‌کردن صـدور بیمه‌نامه و مراجعـه‌نکردن مراجعـه‌کنندگان اسـت. ما در حال بررسـی‌ها هسـتیم. ما تا ماه قبل برداشـت کردیم که در مرحله اول شـکل دهیم. من نمره می‌دهم که همان‌طور که برای بانک‌ها کارت بانکی داریم، برای بیمه هم یک کارت بیمه داشـته باشـیم. آن هم برای همه شرکت‌های بیمه‌ای. به این معنا که تمام شـرکت‌های بیمه‌ای هم باید یک کارت بیمه‌ای داشته باشند. ما در حال طراحی این موضوع هسـتیم و این‌ماه‌اله با اتصال آن به شبکه بانکی خدمات را از طریق پول‌شویی و تدویـن قانون برنامه سـوم و چهارم توسـعه در بحث نظـارت دقیق در نظارت بر پول‌شـویی مورد هدف بانده‌های تروریسـتی است. این مهم در تا بعمالی تشخیص از اسـوی بفسـفیدان و به تیغ آن شـکل‌گیری جرم تازیه با همان پول‌شـویی مورد هدف بانده‌های تروریسـتی است. این مهم در تو صیه‌های ۴۹گانه گروه اقدام مالی مبارزه با پول‌شویی FATF نیز به‌خوبی مشهود است. از سوی دیگر معاملات مشکی بر اطلاعات نهائی که در قانون جرم‌انگاری شده، نیز می‌تواند یکی دیگر از ابزارهـای بانده‌های تبهک